

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat twee medewerkers van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) op 2 augustus 2007 telefonisch en op 24 augustus 2007 bij brief, zijn blijven vasthouden aan het bestaan van een convenant van 2 januari 2002, terwijl verzoekster al had aangegeven dat zij met een convenant van die datum niet bekend was en het convenant van 10 januari 2002 op 2 augustus 2007 naar het LBIO had gefaxt.

Tevens klaagt verzoekster erover dat het LBIO op 28 september 2007 de inning van de kinderalimentatie op basis van een convenant van 10 januari 2002 niet heeft willen overnemen van haar en haar twee jongmeerderjarige dochters, terwijl het LBIO eerder op 10 september 2007 had meegedeeld de inning wel over te zullen nemen en op dat moment al over dit convenant beschikte.

Voorts klaagt verzoekster erover dat het LBIO zich bij de beslissing de inning over te nemen heeft gebaseerd op het aanvullende convenant van 10 januari 2002 en niet op de (twee) grosse(n) van 7 mei 1996, respectievelijk 26 augustus 1997.

Tot slot klaagt verzoekster erover dat het LBIO uit het convenant verkeerde conclusies heeft getrokken, door ervan uit te gaan dat de hierin vastgelegde afspraak ook zou gelden voor de kinderen vanaf het moment dat deze jongmeerderjarig werden, terwijl dit uitdrukkelijk was uitgesloten.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeksters ex-echtgenoot is bij (tweede) beschikking van de rechtbank Haarlem van 26 augustus 1997 verplicht maandelijks *f* 250 (€ 113,45) per kind aan haar te betalen.

Op 10 januari 2002 hebben verzoekster en haar ex-echtgenoot een kinderalimentatieconvenant ondertekend. Hierin is opgenomen dat per 1 januari 2002 de kinderalimentatie voor hun drie kinderen op € 129 per maand per kind werd vastgelegd en dat de wettelijke indexering niet zou worden toegepast. Dit convenant werd jaarlijks stilzwijgend verlengd, tot het moment dat hun kinderen achttien jaar zouden worden. Vanaf dat moment zou de vader de voortgezette onderhoudsplicht zelf met de meerderjarige(n) gaan regelen.

2. Op 19 juli 2007 diende verzoekster samen met haar twee jongmeerderjarige dochters een verzoek in bij het LBIO om de inning van de kinderalimentatie over te nemen, omdat haar ex-echtgenoot maandelijks te weinig betaalde. Zij voegde bij deze aanvraag de beide grossen (afschriften van de beschikkingen van de rechtbank) bij.

3. Het LBIO deelde haar op 25 juli 2007 mee dat haar ex-echtgenoot zou worden aangeschreven om de op basis van de grossen berekende achterstand te voldoen. Deze liet het LBIO bij brief van 1 augustus 2007 weten dat hij en verzoekster afspraken hadden gemaakt over de hoogte van de kinderalimentatie. Hij diende maandelijks € 129 per kind te betalen. Aan deze afspraak hield hij zich, hoewel hij toegaf dat hij het bedrag niet altijd tijdig had overgemaakt. Deze afspraak was vastgelegd in een convenant uit januari 2002, waarvan hij slechts een alleen door hemzelf ondertekend exemplaar bezat. Verzoekster was in het bezit van het door beiden ondertekende exemplaar. Dit moest het LBIO maar bij haar opvragen.

4. Een medewerkster van het LBIO, mevrouw W., vroeg dit convenant op 2 augustus 2007 telefonisch bij verzoekster op. Daarbij refereerde zij aan het convenant van 2 januari 2002. Verzoekster gaf daarop aan niet over een convenant van die datum te beschikken, maar wel een aanvullend document te hebben. Zij stuurde het convenant van 10 januari 2002 diezelfde dag per fax op.

5. Vervolgens stuurde medewerker V. op 24 augustus 2007 een brief naar verzoekster met de mededeling dat de ex-echtgenoot had aangegeven dat hij op basis van het convenant van 2 januari 2002 de kinderalimentatie voldeed en dat daarin was bepaald dat hij geen indexering hoefde te betalen. Hij vroeg verzoekster, nu het LBIO niet een door haar ondertekend exemplaar ervan had ontvangen, of zij dit betreffende convenant van een handtekening had voorzien. Verzoekster liet hem op 29 augustus 2007 weten dat zij aan mevrouw W. had verteld dat zij, noch haar dochters, een document zoals door haar omschreven, had ondertekend. Het enige op de grossen aanvullende document was volgens verzoekster dat van 10 januari 2002. Dat convenant had zij op 2 augustus 2007 gefaxt. Graag ontving zij een kopie van het convenant van 2 januari 2002 waarvan het LBIO slechts een door haar ondertekend exemplaar zou bezitten, aldus verzoekster.

6. Op 10 september 2007 deelde de heer V. haar mee dat de inning werd overgenomen. De ex-echtgenoot stuurde het LBIO vervolgens op 24 september 2007 een door beiden ondertekend exemplaar van het convenant van 10 januari 2002. Hij had dit bij zijn advocaat opgevraagd. De heer V. liet verzoekster toen bij brief van 25 september 2007 weten dat het LBIO van haar ex-echtgenoot een kopie van het convenant had gekregen. Hij deelde mee dat het LBIO op basis van dit convenant de inning niet zou kunnen verzorgen. Hij verzocht haar om haar reactie op dit convenant.

7. In haar reactie hierop van 26 september 2007 schreef verzoekster dat de heer V. haar op 10 september 2007 eerst had meegedeeld dat het LBIO de inning overnam (op basis van de grossen) en haar nu opeens meedeelde dat het LBIO de inning niet kon overnemen. Bovendien baseerde het LBIO zich daarbij op het convenant, een onderlinge afspraak en geen rechterlijke beslissing. Volgens haar mocht dit convenant helemaal niet in aanmerking worden genomen. Zij schreef dat haar ex-echtgenoot bij de rechter een nieuwe gerechtelijke procedure kon aanspannen om tot een nieuwe gerechtelijke uitspraak

te komen waaraan hij en hun drie dochters rechten konden ontlenuen. De grossen die er op dat moment waren, bleven volgens haar gewoon van kracht.

8. Het LBIO reageerde hierop bij brief van 28 september 2007. Daarin stond dat nu het LBIO een door haar mede ondertekend convenant had ontvangen, zij diende aan te tonen dat zij haar ex-echtgenoot ervan op de hoogte had gebracht dat zij zich niet langer aan het convenant verbond. Anders kon het LBIO haar incassoverzoek niet verder in behandeling nemen. Kon zij dit bewijs niet overleggen, dan diende zij haar ex-echtgenoot hierover alsnog schriftelijk te informeren.

9. In haar brief van 4 oktober 2007, mede ondertekend door haar drie dochters, legde verzoekster nogmaals uit dat het convenant gold tot de kinderen meerderjarig werden. De oudste dochter was op 13 september 2004 reeds achttien jaar geworden, de tweede op 30 september 2005 en de jongste zou op 20 november 2007 meerderjarig worden. Deze eerste twee data waren al lange tijd verstreken en het was niet gekomen tot een andere afspraak of grosse tussen vader en de meerderjarige dochters over de kinderalimentatie. Het convenant gold volgens verzoekster niet tussen hen. Het feit dat er niet eerder dan nu actie was ondernomen richting het LBIO deed aan dit feit niet af, volgens haar. Bovendien, zo schreef zij, behelsde het convenant ook de voorwaarde dat de overeenkomst alleen maar geldig zou zijn als er geen ontbindende factoren van toepassing waren. Nu haar ex-echtgenoot niet meer aan zijn financiële verplichtingen voldeed, ook niet na tussenkomst van het LBIO, bleek dat hij zich blijkbaar niet meer aan het convenant gebonden voelde en was er sprake van een ontbindende factor.

10. Het LBIO herhaalde in zijn brief van 8 oktober 2007 dat het een duidelijk bewijs moest hebben dat zij haar ex-echtgenoot had meegedeeld dat zij afstand had gedaan van het convenant. Pas dan kon het LBIO een nieuwe berekening maken op basis van het vonnis van 26 augustus 1997.

11. Op 12 oktober 2007 stuurde verzoekster de heer V. een uitgebreide brief waarin zij een samenvatting van de loop van de zaak gaf. Daarbij gaf zij aan dat het LBIO tot dan toe steeds niet inhoudelijk op haar argumenten waarom het convenant niet meer op haar twee oudste dochters betrekking had, was ingegaan maar steeds bleef vragen afstand te doen van het convenant. Daarbij merkte zij ook op dat zij zich niet gerechtigd zag om aan het verzoek van het LBIO om (namens haar meerderjarige dochters) haar ex-echtgenoot mee te delen dat zij zich niet meer aan het convenant gebonden zag tegemoet te komen. Zij zou dit dan ook niet gaan doen. Zij herhaalde dat niets wees naar het bestaan van een vrijwillige afspraak tussen haar volwassen kinderen en hun vader over het uitsluiten van de indexering en dat zo'n afspraak ook niet bestond. Er waren alleen de grossen en hierin was de indexering niet uitgesloten.

12. In zijn reactie hierop schreef de heer V. op 24 oktober 2007 aan verzoekster dat hij het dossier had overgedragen aan de juridische afdeling. Zodra hij advies had ontvangen, zou

hij haar verder berichten.

Op 30 oktober 2007 volgde een nieuwe brief van de heer V. Hij herhaalde dat verzoekster, ten behoeve van het minderjarige kind, en de meerderjarige kinderen de betalingsplichtige dienden te informeren dat zij aanspraak maakten op de kinderbijdrage zoals vastgelegd in de laatste beschikking van de rechtbank. Het LBIO kon dan de incassoprocedure opnieuw aanvangen, echter niet met terugwerkende kracht. Omdat het LBIO zo'n bericht niet van verzoekster had ontvangen, zou het dossier bij het LBIO worden gesloten. De wet staat niet toe dat het LBIO het incasso op grond van een niet door de rechtbank bekrachtigd convenant ter hand neemt, aldus het LBIO. De originele grossen werden bijgevoegd.

13. Verzoekster was het hiermee niet eens en diende op 16 november 2007 een klacht in bij het LBIO. De directeur van het LBIO achtte haar klacht bij brief van 11 december 2007 deels gegrond, deels niet gegrond. De gegronde klacht betrof het niet toesturen van gevraagde kopieën. De niet gegronde klachten gingen over het gehouden zijn aan het convenant en de wijze waarop de twee medewerkers haar dossier hadden behandeld. Daarop wendde verzoekster zich, via de rechtbank Alkmaar, tot de Nationale ombudsman.

I. Ten aanzien van het blijven vasthouden aan het bestaan van het convenant van 2 januari 2002

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat twee medewerkers van het LBIO haar telkenmale zijn blijven benaderen met het verzoek om het convenant van 2 januari 2002 toe te sturen, terwijl zij diverse keren had doorgegeven dat dat convenant niet bestond en zij het convenant van 10 januari 2002 waar blijkbaar op werd gedoeld al op 2 augustus 2007 had toegestuurd.

2. De directeur van het LBIO liet op 11 december 2007 in reactie op de door verzoekster op 16 november 2007 ingediende klacht weten dat het hem was opgevallen dat de medewerker had gesproken van een convenant van 2 januari 2002. Een vergissing, aldus de directeur, omdat verzoeksters ex-echtgenoot slechts had gesproken van "januari 2002". Voor deze vergissing bood hij zijn excuses aan. Hij vervolgde dat zijn Bureau er kennelijk (en naar nu bleek ten onrechte) vanuit was gegaan dat er geen door verzoekster ondertekend exemplaar van het convenant was. Verzoekster had echter aangegeven dat er wel een "aanvullend" document met als datum 10 januari 2002 was. Dit had voor het LBIO aanleiding moeten zijn hiervan een kopie te vragen, aldus de directeur.

Beoordeling

3. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie

verwerven. Dit brengt met zich mee dat als een bestuursorgaan informatie ontvangt die van belang is voor het nemen van een beslissing, het deze aangeboden informatie verifieert.

4. In dit geval ontving het LBIO informatie van de betalingsplichtige dat er een convenant van januari 2002 zou zijn dat van belang was voor het vaststellen van de achterstand in de betaling van de kinderalimentatie. Hij beschikte zelf niet over een door beiden ondertekend convenant. Hij verwees daarvoor naar verzoekster. Een medewerkster van het LBIO nam vervolgens de juiste stap door dit convenant bij verzoekster op te vragen. Echter, daarbij heeft zij de informatie van de betalingsplichtige niet goed gelezen en bij verzoekster gevraagd naar een convenant van 2 januari 2002. Verzoekster heeft in het telefoongesprek met de medewerkster direct aangegeven dat een convenant van die datum niet bestond, maar dat er wel een aanvullend document was dat zij zou faxen. Ook eenmaal in het bezit van het ondertekende convenant van 10 januari 2002, is het LBIO blijven vasthouden aan het bestaan van een convenant van 2 januari 2002, ondanks diverse verzoeken van verzoekster om een kopie van dit convenant van 2 januari 2002 te ontvangen, hetgeen een belletje had moeten doen rinkelen bij de medewerkers. De Nationale ombudsman kan niet anders concluderen dan dat het LBIO de ontvangen informatie niet goed heeft bestudeerd en daardoor is blijven vragen naar een convenant dat niet bestond. Dit heeft veel onduidelijkheid opgeleverd, zowel bij verzoekster als bij het LBIO. De Nationale ombudsman komt dan ook tot het oordeel dat ten aanzien van dit klachtonderdeel is gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de tegenstrijdige mededelingen over het al dan niet overnemen van de inning

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er daarnaast over dat het LBIO haar eerst op 10 september 2007 heeft meegedeeld dat het de inning van haar en haar twee meerderjarige kinderen had overgenomen op basis van de door haar overgelegde grossen en haar vervolgens op 25 september 2007 heeft laten weten dat de inning op basis van het convenant van 10 januari 2002 niet kon worden overgenomen. Het LBIO beschikte op 10 september 2007 al over het convenant (zij had dit op 2 augustus 2007 toegestuurd), maar op dat moment stond het convenant blijkbaar niet aan de overname in de weg, aldus verzoekster.

2. In zijn brief van 11 december 2007 schreef de directeur dat het LBIO verzoekster op 24 augustus 2007 had aangeschreven en had gevraagd naar een door haar ondertekend exemplaar van het door de ex-echtgenoot bedoelde convenant van 2 januari 2002. Hierop had verzoekster op 29 augustus 2007 laten weten dat er geen convenant van 2 januari 2002 bestond. Er was wel een aanvullend document. Het LBIO had hierin aanleiding

moeten zien dit aanvullende document bij verzoekster op te vragen, aldus de directeur. Op 10 september 2007 was het LBIO overgegaan tot het overnemen van de inning. Op 24 september 2007 ontving het LBIO van de betalingsplichtige een kopie van het door beiden ondertekende convenant. Het LBIO vroeg verzoekster vervolgens op 25 september 2007 om daar op te reageren. Zij reageerde met de mededeling dat aan het convenant geen rechtsgeldigheid kon worden ontleend. Het LBIO deelde haar vervolgens op 28 september 2007 mee dat het LBIO wel rekening diende te houden met het convenant en de invordering pas ter hand kon nemen op het moment dat zij schriftelijk aan de betalingsplichtige meedeelde zich niet meer gehouden te zien aan het convenant. Uiteindelijk had het LBIO het dossier gesloten op basis van het convenant, omdat er geen achterstand bestond en de betalingsplichtige voldeed aan zijn verplichtingen.

Beoordeling

3. Ook nu wordt getoetst aan het hierboven onder 1.3. genoemde vereiste van actieve en adequate informatieverwerving. Een bestuursorgaan kan een burger immers pas juist informeren als het zelf de benodigde informatie heeft verworven en geverifieerd.

4. In dit geval is de ontvangen informatie van verzoekster (zij stuurde op 2 augustus 2007 het gevraagde convenant van 10 januari 2002 reeds op, hetgeen ook blijkt uit het door het LBIO toegestuurde dossier), blijkens de reactie van de directeur, niet betrokken bij het op 10 september 2007 nemen van de beslissing de inning over te nemen. Immers, de directeur stelt dat pas op 24 september 2007 van de betalingsplichtige een afschrift ervan werd ontvangen. Dit verklaart waarom op 10 september 2007 geen rekening is gehouden met het bestaan van het convenant en er later op 25 september 2007 op de eerdere beslissing is teruggekomen. Hieruit blijkt dat wederom niet zorgvuldig met de ontvangen informatie is omgegaan en dat er tegenstrijdige informatie is verschaft door na te laten de informatie die reeds bekend had kunnen zijn bij de besluitvorming te betrekken. Het is begrijpelijk dat dit bij verzoekster vraagtekens heeft opgeroepen. De Nationale ombudsman komt tot de conclusie dat het LBIO met betrekking tot dit klachtonderdeel niet conform het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het zich bij de beslissing de inning over te nemen baseren op het convenant in plaats van op de grossen

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er tevens over dat het LBIO de onderhandse overeenkomst van 10 januari 2002 wil laten doorgaan voor een door de rechter bekrachtigd en in de grossen van 1996 of 1997 vastgelegd (chtscheidings)convenant, waaraan rechtskracht kan

worden toegekend. Alleen in de grosse van 1996 is een echtscheidingsconvenant bekrachtigd, maar dat is niet het kinderalimentatieconvenant van 10 januari 2002. Volgens haar moet het LBIO zich enkel baseren op de grossen. Bovendien staat in het convenant dat dit slechts geldt tot het moment dat de kinderen achttien jaar worden en is de voorwaarde opgenomen dat het convenant steeds stilzwijgend met een jaar wordt verlengd mits er geen ontbindende factoren zijn. Nu de ex-echtgenoot zich niet aan zijn betalingsverplichting had gehouden, kon het convenant ook niet meer als bindend worden beschouwd voor de jongste dochter, aldus verzoekster.

2. De directeur liet verzoekster bij brief van 11 december 2007 weten dat het LBIO op grond van artikel 1:408 van het Burgerlijk Wetboek (BW) (zie Achtergrond, onder 1.) de inning voor verzoekster kon verzorgen. De beschikking van de rechtbank te Haarlem van 26 augustus 1997 lag daaraan ten grondslag. Hierin was de bijdrage per kind per maand vastgesteld op *f* 250 (€ 113,45) per kind per maand.

Hij schreef vervolgens dat conform artikel 1:402a, eerste lid BW (zie Achtergrond, onder 1.) de bij rechterlijke uitspraak of bij overeenkomst vastgestelde bedragen jaarlijks van rechtswege worden gewijzigd met een percentage. Het vijfde lid van dit artikel regelt dat deze wijziging van rechtswege, bij rechterlijke uitspraak of bij overeenkomst kan worden uitgesloten. De strekking van dit artikel is, aldus de directeur, dat van rechtswege altijd sprake is van een indexering, tenzij de rechter expliciet in de uitspraak deze indexering uitsluit. Hij vervolgde met de uitleg dat uit het bovenstaande afdoende blijkt dat bij convenant (door beide partijen ondertekend) de indexering kan worden uitgesloten. Partijen kunnen daarmee te allen tijde afwijken van hetgeen eerder in een rechterlijke uitspraak is bepaald. Het LBIO dient hiermee rekening te houden. De Nationale ombudsman heeft op dit punt eveneens reeds diverse malen aangegeven dat zijn Bureau rekening dient te houden met onderlinge (zelfs mondelinge) afspraken, aldus de directeur.

Beoordeling

3. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat bestuursorganen gevolg geven aan rechterlijke uitspraken en, indien zij namens een partij handelen, tevens aan tussen partijen gemaakte afspraken.

4. Op grond van 1:408, tweede lid BW kan het LBIO de inning van de kinderalimentatie op verzoek van de ontvangstgerechtigde overnemen. De executoriale titel (de grosse) dient daartoe in handen van het LBIO te worden gesteld. Zodoende wordt het LBIO gemachtigd de inning over te nemen.

In beginsel is het LBIO gehouden aan hetgeen in de uitspraak van de rechtbank is bepaald en gaat het bij het berekenen van de achterstand in de betaling uit van het vastgestelde bedrag verhoogd met de jaarlijkse indexering. Deze indexering vindt plaats op basis van 1:402a BW.

Op grond van dit artikel kan de indexering bij rechterlijke uitspraak of bij overeenkomst geheel of gedeeltelijk worden uitgesloten. Het is zelfs mogelijk om over de hoogte van de kinderalimentatie afwijkende afspraken te maken.

5. In dit geval hadden de ontvangstgerechtigde en de betalingsplichtige na de uitspraak van de rechtbank in 1997 een convenant getekend waarin gedurende een bepaalde periode een vast bedrag aan kinderalimentatie werd overeengekomen en waarin ook de indexering voor een bepaalde periode werd uitgesloten.

6. Zoals de Nationale ombudsman eerder heeft geoordeeld, dient het LBIO met deze (latere) onderlinge afspraken rekening te houden bij het bepalen van de hoogte van de (achterstand in) de kinderalimentatie. Het LBIO heeft dan ook niet onjuist gehandeld door rekening te willen houden met het door beide partijen ondertekende convenant. Het vereiste van rechtszekerheid is daarmee niet geschonden.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het foutief interpreteren van het convenant

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er tot slot over dat het LBIO uit het convenant een verkeerde conclusie heeft getrokken, door ervan uit te gaan dat de hierin tussen verzoekster en haar ex-echtgenoot gemaakte afspraak over de hoogte van de kinderalimentatie en de indexering ook voor haar kinderen zou blijven gelden vanaf het moment dat deze achttien jaar werden. Zij gaf aan dat in het convenant stond te lezen dat uitdrukkelijk was afgesproken dat de overeenkomst stilzwijgend jaarlijks zou worden verlengd totdat de minderjarige kinderen wettelijk meerderjarig zouden zijn. De oudste dochter was op 13 september 2004 reeds meerderjarig geworden, de middelste dochter op 30 september 2005 en de jongste dochter zou op 20 november 2007 achttien jaar worden (zie Achtergrond, onder 2.). Het convenant gold volgens verzoekster dus niet meer voor de oudste twee kinderen op het moment dat het verzoek om overname werd ingediend door verzoekster en haar twee oudste dochters. Verzoekster heeft het LBIO hierop diverse keren gewezen. Desondanks bleef het LBIO erbij dat het convenant voor haar kinderen gold en kwam het LBIO tot de conclusie dat haar ex-echtgenoot zich aan de afspraak omtrent de kinderalimentatie hield.

2. De directeur schreef in zijn brief van 11 december 2007 dat verzoeksters ex-echtgenoot zich met succes kon beroepen op het bepaalde in de overeenkomst ten aanzien van de indexering. Aangezien was gebleken dat er geen achterstand was en de betalingsplichtige voldeed aan zijn verplichtingen, kon het LBIO niet anders dan het dossier sluiten, aldus de directeur. Ook, zo vervolgde hij, had hij geconstateerd dat de kinderalimentatie volgens het bepaalde in het convenant voor de drie kinderen eindigde bij het bereiken van hun

meerderjarigheid (achttien jaar). Immers, het convenant sprak ervan dat de overeenkomst stilzwijgend werd verlengd *totdat* de kinderen meerderjarig zouden zijn. Het convenant verloor daarmee zijn werking bij het bereiken van de leeftijd van achttien jaar, nu in het convenant is bepaald dat de man de "voortgezette onderhoudsplicht" zelf met de kinderen dient te regelen. De directeur achtte verzoeksters klacht daarom niet gegrond.

3. Op 8 april 2008 nam een medewerkster van de Nationale ombudsman telefonisch contact op met een stafmedewerker van het LBIO, de heer N., met het verzoek nogmaals naar de bepalingen van het convenant te kijken, nu alle kinderen inmiddels de leeftijd van achttien jaar al waren gepasseerd. De stafmedewerker gaf aan dat hij dacht een inschattingsfout te hebben gemaakt. Nadere bestudering leerde namelijk dat het LBIO de inning voor de meerderjarige dochters had kunnen overnemen, met toepassing van de indexering voor de jaren 2004 en 2005. Het LBIO zou het dossier weer openen en de inning ter hand nemen. Alvorens daartoe over te gaan zou het LBIO bij verzoekster informatie omtrent de door de betalingsplichtige verrichte betalingen opvragen, zodat de hoogte van de achterstand opnieuw berekend kon worden.

4. Diezelfde dag stuurde de heer N. een brief naar verzoekster waarin hij aangaf dat het LBIO het dossier ten onrechte had gesloten en dat het de betalingsplichtige wederom zou aanschrijven omtrent zijn alimentatieplicht. Voor deze vergissing bood hij zijn oprechte excuses aan in het besef dat verzoekster en haar kinderen zich tekort gedaan moeten hebben gevoeld.

De medewerker schreef dat vanaf de meerderjarigheid het bedrag van € 129 per kind per maand verschuldigd was, maar dan verhoogd met de wettelijke indexering.

Beoordeling

5. Het vereiste van administratieve nauwkeurigheid houdt in dat bestuursorganen secuur werken. Dit vereiste brengt onder meer mee dat een bestuursorgaan een bij wet opgedragen taak nauwgezet moet uitvoeren en daarbij de noodzakelijke informatie zorgvuldig dient te betrekken.

6. Artikel 1:395a van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat ouders verplicht zijn te voorzien in de kosten van levensonderhoud en studie van hun meerderjarige kinderen tot hun eenentwintigste jaar (zie Achtergrond, onder 1.). Artikel 1:395b van het Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond, onder 1.) bepaalt vervolgens dat het bedrag dat de rechter heeft opgelegd aan de onderhoudsplichtige om te betalen voor de opvoeding en verzorging van zijn minderjarige kind, op het moment dat het kind meerderjarig wordt automatisch wordt omgezet in een bedrag dat moet worden betaald voor levensonderhoud en studie van dat kind. Dit betekent dat het kind bij het bereiken van de meerderjarige leeftijd niet zelf naar de rechter hoeft om ervoor te zorgen dat hij deze bijdrage ontvangt, maar dat de eerder opgelegde bijdrage automatisch wordt omgezet in een bijdrage in de kosten van

levensonderhoud en studie. Het kind hoeft daarom ook niet bij de onderhoudsplichtige ouder te verzoeken; de betalingsverplichting van deze ouder loopt gewoon door. In het geval de onderhoudsplichtige ouder van mening is dat zijn kind geen recht meer heeft op die bijdrage, zal hij zich tot de rechter moeten wenden en om nihilstelling moeten verzoeken.

7. Een en ander heeft verder tot gevolg dat de onderhoudsgerechtigde ouder vanaf het moment dat het kind meerderjarig wordt, niet langer gerechtigd is om de betalingen te ontvangen. Dit brengt mee dat de ouders slechts afspraken met elkaar kunnen maken over de onderhoudsbijdrage voor de periode waarin het kind jonger dan achttien jaar is. Indien het kind achttien jaar wordt, dienen eventuele afspraken met het kind zelf te worden gemaakt. Dit leidt ertoe dat eerder tussen de ouders gemaakte afspraken betreffende de onderhoudsbijdrage ná het bereiken van de meerderjarige leeftijd, niets afdoen aan de rechten die het kind tijdens zijn meerderjarigheid zelfstandig jegens zijn ouders kan doen gelden. Dergelijke afspraken kunnen het inmiddels meerderjarige kind dan ook niet worden tegengeworpen.

8. In dit geval stond in het convenant zelfs een duidelijke bepaling dat de overeenstemming niet meer voor de kinderen zou gelden op het moment dat zij de leeftijd van achttien jaar bereikten. Ondanks herhaalde bestudering van het dossier, ook op stafniveau, is er bij het LBIO geen oog geweest voor deze in het convenant opgenomen voorwaarde.

9. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft verzoekster aangegeven dat de twee meerderjarige dochters met hun vader geen nadere afspraken hebben gemaakt over de voortgezette onderhoudsplicht vanaf hun meerderjarigheid. Pas op het moment dat zij in 2007 het LBIO hebben aangeschreven, hebben zij aangegeven maandelijks een hoger bedrag te willen ontvangen, gebaseerd op de grosse van 1997 vermeerderd met de jaarlijkse indexering vanaf het moment van meerderjarig worden. De Nationale ombudsman is van oordeel dat dit voor het LBIO voldoende is om aan te kunnen nemen dat de dochters zich niet aan het convenant gehouden voelden. Echter, omdat er geen duidelijke afspraken zijn gemaakt over de hoogte van de bijdrage vanaf het moment van meerderjarig worden tot het verzoek om overname, kon de betalingsplichtige er tot dat moment vanuit gaan dat hij maandelijks voldoende had betaald. Immers, de kinderen hadden er enkele jaren stilzwijgend mee ingestemd dat hij voor hen maandelijks € 129 betaalde. Het verzoek om overname bracht daar verandering in. Op dat moment gaven zij te kennen met de bestaande situatie niet langer akkoord te gaan. Het LBIO had de betalingsplichtige daarom duidelijk moeten maken dat de inning voor de twee oudste kinderen werd overgenomen en dat het convenant voor hen niet langer als basis voor de berekening van de kinderalimentatie kon fungeren.

10. De Nationale ombudsman is op grond van alle stukken van oordeel dat er niet alleen sprake is geweest van een betreurenswaardige beoordelingsfout, maar dat de behandelaars verzoekster en haar oudste dochters (los van deze beoordelingsfout) niet de aandacht hebben gegeven die van een professioneel handelend ambtenaar van een overheidsinstantie als het LBIO mocht worden verwacht. Zo acht de Nationale ombudsman het op grond van de stukken aannemelijk, dat zij niet voldoende oor, dan wel oog hebben gehad voor de argumenten van verzoekster en haar dochters. Niet alleen omdat deze op een voldoende inzichtelijke wijze steekhoudende argumenten naar voren hebben gebracht, maar tevens omdat de behandelaars ook niet op een ander moment (inhoudelijk) zijn ingegaan op de door verzoekster en haar dochters naar voren gebrachte argumenten. Ook de directeur heeft dit niet gedaan in zijn brief van 11 december 2007. Dit heeft ertoe geleid dat het LBIO ten onrechte de inning niet heeft overgenomen voor de twee oudste dochters. Hiermee is gehandeld in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk ten aanzien van het interpreteren van het convenant met betrekking tot de twee oudste dochters.

11. Ten aanzien van de jongste dochter heeft het LBIO wel juist gehandeld door de inning niet over te nemen. Immers, de betalingsplichtige voldeed aan de bepalingen van het convenant. Verzoekster betwist dat dit convenant nog geldig was voor de jongste dochter. De Nationale ombudsman is het met deze zienswijze niet eens. De jongste dochter was op het moment dat om overname werd gevraagd nog minderjarig. Er is de Nationale ombudsman niet gebleken van een ontbindende factor ten aanzien van de jongste dochter. De vader kwam de afspraken gesteld in het convenant voor de jongste dochter na met zijn maandelijkse betaling van € 129. Het LBIO heeft ten aanzien van haar niet gehandeld in strijd met het vereiste van administratieve nauwkeurigheid.

De onderzochte gedraging is behoorlijk ten aanzien van het interpreteren van het convenant met betrekking tot de jongste dochter.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het LBIO te Gouda, is

gegrond ten aanzien van:

het blijven vasthouden aan het bestaan van het convenant van 2 januari 2002, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking;

de tegenstrijdige mededelingen over het al dan niet overnemen van de inning, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking;

het foutief interpreteren van het convenant met betrekking tot de twee meerderjarige dochters, wegens schending van het vereiste van administratieve nauwkeurigheid;

niet gegrond ten aanzien van:

het zich bij de beslissing de inning over te nemen baseren op het convenant in plaats van op de grossen;

het interpreteren van het convenant met betrekking tot de jongste dochter.

De Nationale ombudsman heeft met instemming ervan kennisgenomen dat het LBIO de inning inmiddels weer ter hand heeft genomen.

Onderzoek

Op 4 januari 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw M. te Zaandam, met een klacht over een gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te Gouda. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de directeur van het LBIO, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de directeur verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de directeur en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De directeur van het LBIO deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. Verzoekschrift van 31 december 2007, met bijlagen, waaronder op deze zaak betrekking hebbende correspondentie tussen verzoekster en het LBIO.
2. Het klachtdossier dat het LBIO op 24 april 2008 aan de Nationale ombudsman heeft toegestuurd.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Burgerlijk Wetboek

Artikel 1:408

"1. Een uitkering tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding of tot voorziening in de kosten van levensonderhoud en studie, waarvan het bedrag in een rechterlijke beslissing, daaronder begrepen de beslissing op grond van artikel 822, eerste lid, onder c, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, is vastgelegd, wordt ten behoeve van de minderjarige aan de ouder die het kind verzorgt en opvoedt of aan de voogd onderscheidenlijk aan de meerderjarige betaald.

2. Op verzoek van een gerechtigde als bedoeld in het eerste lid, van een onderhoudsplichtige dan wel op gezamenlijk verzoek van een gerechtigde en onderhoudsplichtige neemt het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen de invordering van de onderhoudsgelden op zich. De executoriale titel wordt daartoe door de onderhoudsgerechtigde in handen gesteld van dit Bureau. De overhandiging daarvan machtigt het Bureau tot het doen van de invordering, zo nodig door middel van executie.

3. Kosten van invordering door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen worden verhaald op de onderhoudsplichtige, onverminderd de kosten van gerechtelijke vervolging en executie. Het verhaal van kosten vindt plaats door wijziging van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

4. Tot invordering op verzoek van een onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde ter gelegenheid van de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen. In deze gevallen geschiedt de invordering van bedragen die verschuldigd zijn vanaf een tijdstip van ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek.

5. Alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan wordt de onderhoudsplichtige bij brief met bericht van ontvangst in kennis gesteld van het voornemen daartoe en de reden daarvoor, alsmede van het bedrag inclusief de kosten van invordering. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief.

6. De invordering die op verzoek van de onderhoudsgerechtigde geschiedt, eindigt slechts, indien gedurende ten minste een half jaar regelmatig is betaald aan het Landelijk Bureau

Inning Onderhoudsbijdragen en er geen bedragen meer verschuldigd zijn als bedoeld in het vierde lid, tweede volzin. De termijn van een half jaar wordt telkens verdubbeld, indien een voorgaande termijn van invordering ook op verzoek van de onderhoudsgerechtigde was aangevangen.

7. Een invordering die geldt op het tijdstip van het meerderjarig worden van het kind, wordt ten behoeve van de meerderjarige voortgezet, tenzij deze op zijn verzoek wordt beëindigd.

8. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel betreffende de betaling van de kosten van verzorging en opvoeding of levensonderhoud en studie geschiedt met inachtneming van de wijziging, bedoeld in het derde lid.

9. Invorderingen die tien jaren nadat de minderjarige de leeftijd van een en twintig jaren heeft bereikt, nog niet door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen zijn verwezenlijkt, mogen worden beëindigd. De onderhoudsgerechtigde wordt hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

10. Een betaling door de onderhoudsplichtige strekt in de eerste plaats in mindering van de kosten, bedoeld in het derde lid, vervolgens in mindering van eventueel verschenen rente en ten slotte in mindering van de verschuldigde onderhoudsgelden en de eventueel lopende rente.

11. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen draagt zorg, dat de gelden die ten behoeve van het onderhoud van minderjarigen worden uitgekeerd, aan de daarop rechthebbenden worden uitbetaald. Indien uitbetaling plaatsvindt aan een gemeente als rechthebbende, wordt op de aan het Bureau uitgekeerde gelden een door Onze Minister van Justitie te bepalen deel in mindering gebracht ter bestrijding van de kosten welke met de invordering van de gelden zijn gemoeid.

12. Artikel 243, tweede tot en met vierde lid, is van overeenkomstige toepassing."

Artikel 1:402a

"1. De bij rechterlijke uitspraak of bij overeenkomst vastgestelde bedragen voor levensonderhoud worden jaarlijks van rechtswege gewijzigd met een door Onze Minister van Justitie vast te stellen percentage, dat, behoudens het bepaalde in het derde en vierde lid, overeenkomt met het procentuele verschil tussen het indexcijfer der lonen per 30 september van enig jaar en het overeenkomstige indexcijfer in het voorafgaande jaar.

2. De wijziging gaat in op 1 januari volgende op de in het eerste lid genoemde datum. De beschikking waarin het percentage is vastgesteld, wordt bekend gemaakt in de Staatscourant.

3. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald wat onder indexcijfer der lonen wordt verstaan.

4. Het percentage van de wijziging van de bedragen voor levensonderhoud kan worden afgerond op tienden van een procent. Daarbij vindt, indien van het in het eerste lid bedoelde procentuele verschil het tweede of een volgend cijfer achter de komma vijf bedraagt, voor wat betreft die cijfers afronding naar beneden plaats.

5. De wijziging van rechtswege kan bij rechterlijke uitspraak of bij overeenkomst geheel of voor een bepaalde tijdsduur worden uitgesloten. Daarbij kan tevens worden bepaald dat en op welke wijze het bedrag voor levensonderhoud anders dan van rechtswege periodiek zal worden gewijzigd.

6. Bij de uitspraak, waarbij de tweede zin van het vorige lid toepassing heeft gevonden, en ook nadien, kan de rechter een regeling geven omtrent de wijze en de tijdstippen waarop de tot uitkering verplichte persoon aan de tot uitkering gerechtigde persoon gegevens dient te verschaffen ten behoeve van de vaststelling van de wijziging van het bedrag voor levensonderhoud. Deze beslissingen kunnen worden gegeven en nadien worden gewijzigd op verzoek van de tot uitkering verplichte of gerechtigde persoon.

7. De uitsluiting van de wijziging van rechtswege kan bij rechterlijke uitspraak worden ingetrokken. Voor zover het een uitsluiting betreft waarbij de tweede zin van het vijfde lid niet is toegepast, kan de intrekking alleen geschieden in de gevallen bedoeld in artikel 401 van dit boek.

8. De tenuitvoerlegging van een executoriale titel betreffende de betaling van levensonderhoud geschiedt met inachtneming van de op het tijdstip van de tenuitvoerlegging ingegane wijzigingen van rechtswege dan wel met inachtneming van de wijzigingen overeenkomstig de tweede zin van het vijfde lid van dit artikel."

Artikel 1:395a

"1. Ouders zijn verplicht te voorzien in de kosten van levensonderhoud en studie van hun meerderjarige kinderen die de leeftijd van een en twintig jaren niet hebben bereikt.

(...)."

Artikel 1:395b

"1. Heeft de rechter het bedrag bepaald, dat een ouder of stiefouder dan wel, overeenkomstig artikel 394, de verwekker of de man die in artikel 394 daarmee gelijk is gesteld ter zake van de verzorging en opvoeding van zijn minderjarig kind of stiefkind moet betalen en is deze verplichting tot aan het meerderjarig worden van het kind van kracht geweest, dan geldt met ingang van dit tijdstip de rechterlijke beslissing als een tot bepaling

van het bedrag ter zake van levensonderhoud en studie als in artikel 395a van dit boek bedoeld.

(...)."

2. Kinderalimentatieconvenant

"De ondergetekenden:

K.

en

M.

(...)

Partijen verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

1. - Ten aanzien van de kinderalimentatie:

a. dat tussen partijen een onderhandse overeenstemming bestaat over de

bijdrage.

b. dat deze bijdrage € 129 per maand per kind bedraagt, ingaande 1-1-2002.

2. -Ten aanzien van het recht:

a. dat de rechtbank door de man zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 15 januari 2002, wordt verzocht over te gaan tot het seponeren van deze 170563/FA RK 01-7093 en alle andere eventueel lopende procedures.

3 - Ten aanzien van het overige:

a. met ingang van januari 2002 zal de overeengekomen bijdrage kinderalimentatie (€ 129) niet meer onderworpen worden aan de jaarlijks wettelijke indexering.

b. met ingang van januari 2002 zal de overeengekomen bijdrage kinderalimentatie (€129) niet meer onderworpen worden aan ieder rechtsmiddel dat tegen deze overeenstemming zou kunnen worden aangewend.

c. deze overeenstemming is aangegaan met ingang van 1 januari 2002 en wordt telkens, mits er geen ontbindende factoren van toepassing zijn, met 1 jaar stilzwijgend verlengd totdat de minderjarige kinderen De Koster: Noortje, Malou en Shari, wettelijk meerderjarig zijn. Respectievelijk zal dit zijn: 13 september 2004; 30 september 2005; 20 november

2007, waarna de man de kinderalimentatie, dan genaamd: 'voortgezette onderhoudsplicht' zelf met de dan meerderjarige(n) De Koster zal gaan regelen.

Aldus overeengekomen en in drievoud opgemaakt,

Getekend en per pagina geparafeerd voor akkoord te Savigne sous le Lude en te Wormer,

Op 10 januari 2002

K. M."